

byna liefde.

Izak de Vries. 2008. Kaapstad: Tafelberg.
285 pp. ISBN: 978-0-624-04684-4.

Soos die titel van hierdie bundel kortverhale aandui, is die deurlopende tema daarvan die liefde, veral die seksueel-erotiese manifestasies daarvan.

Reeds die eerste verhaal, "Die engelman", fokus op die mens as liggaam, maar ook op sy behoefte aan geestelik-intellektuele kommunikasie.

"Haar verlange", wat nie veel meer as 'n intrige-verhaal is nie, herinner vaagweg aan Koos Kombuis se *Raka – die roman*. Daar is die twyfelende dominee en die seksuele losbandigheid, in De Vries se verhaal ook van die leraarsvrou.

"Naakstudies in Hogsback" fokus op roerende wyse op die menslike liggaam as bron van sowel plesier as pyn en hartseer. Vir die karakters is seks sonder die betrokkenheid van die "siel" uiteindelik onbevredigend.

"Ek het hom liefgehad" fokus op boeiende wyse op die spanning wat kan bestaan tussen 'n dogmatiese siening van wat God se wil is enersyds en die eg-menslike behoeftes van die hart andersyds.

In "Ondergoed" wil die vrou die man ter wille wees op godsdienstig-teologiese wyse, terwyl sy hom terselfdertyd ook wil tevrede stel: 'n verhaal vol humor en fyn ironie.

"Ars Poetica" is die eerste van 'n reeks post-modernistiese tekste, waarin daar kommunikasie plaasvind tussen 'n skrywer en sy karakters. Dit handel dan ook oor die spanning tussen "geskiedenis" en "storie".

Uiteindelik is die liefde die universele tema van uiteenlopende soorte verhale. "Die saggant van 'n vrou" het 'n skrywer as sentrale karakter. Dit fokus o. a. op die vrou as 'n soort "handelsartikel" binne 'n liefdelose huwelik. En tog, binne die erotiek as suiwer "spel" ervaar die verteller ook verliefdheid en vriendskap.

"Los kruit" is 'n eietydse manifestasie van die kortkortverhaal. Dit handel oor 'n kunstenaar wat betrokke is by 'n onbevredigende liefdes-(seksuele) verhouding. Die liefde laat hom dit egter verduur, en hy kompenseer via 'n kunstwerk vir sy gevoel van onvervuldheid en van 'n gebrek aan identiteit.

Ook "Na aanleiding van 'n soen vir Twombly" is 'n kortkortverhaal. In hierdie uitstekende kunsteoretiese teks word vervreemding teengestel aan outomatisering of gewenning. Die vanselfsprekende word ongewoon (en daardeur soveel insigteliker) gemaak.

"'n Poelpetaterpastei" fokus op die post-modernistiese beskouing van die problematiese daarvan om die geskiedenis te kan ken. Ons kry hier 'n boeiende spel met die verhouding tussen "feit" en "fiksie". Die motief van die onselfsugtige liefde word verteenwoordig deur Jotie se meisie en Mariet se stiefpa.

"Om 'n sekretarisvoël lief te kry" – 'n soort eietydse Afrika-sprokie – handel oor die vrou as gevangene binne 'n tradisionele opset. Die sekretarisvoël, wysgeer van die liefde, groei uit tot 'n toonbeeld van opregte liefde.

"Diepblou" is 'n bietjies te veel geskryf in die toonaard van die populêre tydskrifverhaal. Die intrige daarvan berus op die ironiese situasie van twee karakters wat albei in 'n onbevredigende huweliksverhouding vasgevang is se seksuele aangetrokkenheid tot mekaar.

"Die Ilda Haupt" het "Ek het hom liefgehad" as interteks. Die leser leer die binnewêreld ken van 'n karakter wat in die interteks slegs van buite gesien word. Die spitsvondige wyse waarop die ingenieursmetafoer ontgin word en die verrassende slot is van die goeie strukturele eienskappe van hierdie verhaal.

"Die groot skoelapper" is 'n uitstekend geskrewe kortkortverhaal oor die spanning tussen droom en werklikheid en die tegnologie as bron van sublieme skoonheid.

"G5" is 'n hartverwarmende verhaal oor

menslike versoening. Die bosoorlog word herspeel met swart en wit aan dieselfde kant. Ook blanke opponente van die verlede “veg” nou saam. So word die konkurrent uiteindelik as medemens gesien.

“Daai een met die tieties” is ‘n monologiese verhaal oor vrouebevryding. Dit handel oor vroue wat hulle liggame moet verkoop binne ‘n manlik-chauvinistiese opset. Fyn humor word geskep deur die spanning tussen die toonaard van die verhaal en die inhoud.

In “Transgressie” voer die “skrywer” van die verhale in *byna liefde* op postmodernistiese wyse ‘n gesprek met van die karakters oor die maak van ‘n flik met sommige van die ander karakters daarin. Dit fokus op die seksuele verhouding tussen ‘n manlike karakter en sy voormalige vriend wat ‘n geslagsverandering ondergaan het.

In “Die selibaatdokter” word ‘n spirituele gegewe gejuksstaponeer met die erotiese. Xolani se opregte, nederige Christenliefde transendeer uiteindelik die erotiese.

“Once threw a party” opereer ook met ‘n boeiende oorgang tussen verskillende bestaansdimensies. Binne die verhaalruimte word die mees vergesogte droom bewaarheid. Dit handel basies oor ‘n homoseksuele verhouding tussen ‘n onderwyser van die moordenaarskaroo en ‘n karakter wat as Elvis Presley poseer.

In “Bernard moet leer dans” ontmoet ons ‘n Afrikanergesin waarvan die gay eggenote en die heteroseksuele eggenoot elkeen ‘n minnares het, alles tot groot plesier van die egpaar se tienerdogter. Ook hier kry ons die motief van seks sonder “siel” as iets vernederends.

Ook “Mylpale” is ‘n kortkortverhaal. Die verteller “ontsnap” uit ‘n erotiese strik wat ‘n vyftienjarige meisie vir hom stel. Ons vind hier ‘n toekeer tot die “outydse” gesinsverhoudinge van eggenoot en vader.

Die slotverhaal, “Byna liefde”, handel oor ‘n byeenkoms van sommige van die karak-

ters met die skrywer. Die karakters dui aan dat die bundel oor die liefde in “soveel fasette” handel. Vishanti voel dat daar nie aan ‘n afgehandelde storie gepeuter moet word nie. Debbie voel afgejak deur die skrywer se hantering van die erotiese wisselwerking. Omdat sy ‘n gevangene is binne die staat van onbevredigde seksualiteit moet die verhale agter die stories dus voortgaan. ‘n Boeiende metafiksionele teks.

Hierdie veelfasettige bundel is die moeite werd om te lees.

M. J. Prins

Professor-emeritus

Universiteit van Fort Hare, Alice